

Regeringskansliet

Remiss om förslag till revidering av EU-direktivet om byggnaders energiprestanda

(dnr I2021/03358)

Länsstyrelsen i Jönköpings län yttrar sig över EU-kommissionens förslag till revidering av Direktiv 2010/31/EU om byggnaders energiprestanda.

Sammanfattning och övergripande synpunkter

Länsstyrelsen i Jönköpings län ställer sig positiv till förslaget om revidering av EU-direktivet om byggnaders energiprestanda. Större steg behöver tas för att klimatmålen ska kunna uppnås, och skarpare mål och verktyg för energieffektivisering av både nybyggda och redan existerande byggnader är viktiga för att uppnå nollenergi till år 2050. I EU som helhet står byggnader för såväl en hög energikonsumtion som höga utsläpp, och det finns därför stora behov av åtgärder som bidrar till en kraftigt minskad energikonsumtion och minskade utsläpp från och inom byggnadsbeståndet.

Förslagen i direktivet lämnar ett relativt stort manöverutrymme för medlemsstaterna att anpassa sina regelverk och finansieringspolitik utifrån olika nationella förutsättningar, i syfte att uppnå en för alla medlemsstater gemensam ambitionsnivå. Detta är å ena sidan positivt, då förutsättningarna mellan länderna skiljer sig kraftigt åt, medan det å andra sidan är viktigt med tydliga krav för att förslagen ska få verkligt genomslag och kunna bidra till energi- och klimatmålen.

Direktivet fokuserar på de allra sämst presterande byggnaderna i EU (15% av beståndet). Omfattande reoveringar i denna del av beståndet är en utmaning finansiellt, då många av byggnaderna finns i mindre attraktiva områden. Länsstyrelsen är medveten om att Sverige har en jämförelsevis liten del av EU:s sämst presterande byggnader. Jönköpings län har dock en stor glesbygd, liksom områden och tätorter med utflyttning, och Länsstyrelsen ser därför gärna fler finansiella instrument för att också komma till rätta med bostäder som ligger i områden där en uppgradering inte nödvändigtvis är förknippad med en värdeökning för byggnaden.

Länsstyrelsen har under 2021 svarat på remiss om förslag till ändring av direktiv 2003/87/EG om ett system för handel med utsläppsrätter för växthusgaser inom unionen samt om ändring av beslut (EU) 2015/1814 och förordning (EU) 2015/757. Där konstaterar Länsstyrelsen att det troligen blir begränsade effekter av att införa byggnader i ETS-systemet då vi har en förhållandevis liten del av beståndet som värms upp med fossila bränslen.

Synpunkter på betänkandets förslag

Punkt 1.2 – Frågor kring sårbarhet, överkomliga priser och ”energifattigdom”

Länsstyrelsen ser positivt på att fokus i flera av förslagen ligger på de svagaste grupperna på bostadsmarknaden, som också är de som drabbas mest av dåligt byggda eller ofullständiga bostäder. Det är också denna grupp som är mest sårbar för höga energipriser, och som riskerar att utsättas för så kallade ”renoveringar” där hyresvärdar efter en omfattande renovering höjer hyran på ett sådant sätt att hyresgäster med otillräckliga inkomster tvingas flytta. Att medlemsstater blir skyldiga att, bland annat genom att uppmärksamma dessa frågor i de nationella renoveringsplanerna, arbeta för mer energieffektiva byggnader samtidigt som man tar hänsyn till och skyddar de mest utsatta är avgörande för att på ett socialt hållbart sätt nå framgång i klimat- och energiomställningen.

Punkt 1.3 – Finansiering, EU-fonder och nationella stödåtgärder

I direktivet beskrivs att EU-fonder inom flera olika program identifierat byggnadssektorn som en prioritet och att det kommer att finnas medel tillgängliga till stöd för exempelvis omfattande renoveringar. Hur dessa medel ska fördelas framgår dock inte och Länsstyrelsen anser att ett förtydligande avseende finansieringen vore önskvärt. I direktivet anges även att medel från EU-fonder ska gå till energieffektiviserande renoveringar för de allra fattigaste inom unionen, vilket Länsstyrelsen ser som positivt. Det är dock av stor vikt att medel även avsätts för renoveringar av byggnader där det skikt inom befolkningen som inte räknas till de allra fattigaste, men som inte heller har ekonomiska medel för omfattande renoveringar, bor. Här kan exempelvis olika typer av stöd för energieffektiviserande åtgärder vara viktiga.

Länsstyrelsen vill även trycka på vikten av att medel inte enbart fördelas till den del av byggnadsbeståndet i EU som är sämst ur ett energiperspektiv, utan att även medlemsstater med en generellt sett högre byggnadsstandard får del av de medel som fördelas. Även i länder såsom Sverige behöver åtgärder för energieffektivisering ske, bland annat till följd av ett kallare klimat och att renoveringar inte är ekonomiskt lönsamma i delar av beståndet, och utformning av finansieringen behöver därför ske på ett balanserat sätt.

Artikel 3 – Nationella renoveringsplaner

Länsstyrelsen ser positivt på förslaget om att medlemsstaterna ska ta fram nationella renoveringsplaner som en del i sina klimat- och energiplaner. Länsstyrelsen ser dock ett behov av att även regionalisera planerna för att behov och förutsättningar ska bli tydliga.

Artikel 4 – Metodologi för att räkna ut byggnaders energiprestanda

I direktivets artikel 4 finns en metodologi för hur energianvändningen ska kunna mätas momentant och korrekt, även med hänsyn till exempelvis byggnadens egen produktion av energi. Länsstyrelsen vill trycka på vikten av att också fjärrvärme blir värderat korrekt och att hänsyn tas till positiva miljöeffekter av lokal produktion av värme och kraft av förnybart ursprung. El producerat lokalt med övervägande förnybart bränsle bör rimligtvis värderas på ett annat sätt och inte jämföras med kol- eller gasproducerad el. En annan värdering av den förnybara elproduktionen eller den lokala elproduktionen kan skapa incitament för nya och innovativa systemlösningar i både befintliga och nya byggnader.

Utöver detta anser Länsstyrelsen att Kommissionen bör se byggnader som en del i det lokala samhällets laststyrning där momentan mätning av el möjliggör flexibilitet och att energibolaget kan styra elanvändningen på samhällsnivå. Denna styrning är en viktig del för att minska vårt beroende av fossil elproduktion under den kallare årstiden. Det är därför viktigt att takten i arbetet med momentan mätning ökar.

Artikel 8 – Existerande byggnader

I artikel 8 omnämns klimatanpassning av byggnader där större renoveringar genomförs. Länsstyrelsen ser positivt på att anpassning till ett förändrat klimat ingår men anser att detta skulle kunna utvecklas ytterligare i direktivet. Exempelvis leder idag högre temperaturer och värmeböljor till en högre installerad effekt genom fläktar, ventilation och så vidare. Denna utveckling behöver tas hänsyn till och hanteras, såväl i nybyggnads- som ombyggnadsskeden.

Artikel 9 – Minimum energy performance standards

Förslaget föreslår en ökad ambitionsnivå vad gäller energiklassning av byggnader. Byggnader med bättre energiprestanda, i första hand nya byggnader, kommer således att premieras och befintliga, äldre byggnader med lägre energiprestanda kommer att klassas lågt. MEPS – minimum energy performance standards – kan enligt Länsstyrelsens bedömning utgöra bra riktlinjer för arbetet med att förbättra energiprestandan i byggnader.

I en framtid där energiklassning får högre status och en värdeökning på marknaden finns dock en risk att lågt klassade byggnader rivs

istället för att renoveras. Ur både ett livscykelperspektiv och ur ett antikvariskt perspektiv anser Länsstyrelsen att detta är en riskfylld utveckling. Ett ökat antal rivningar leder till en ökning av utsläpp av klimatpåverkande gaser vilket motverkar kommissionens syfte med direktivet och ”Fit for 55”-paketet. Befintliga byggnader ska i de allra flesta fall, också ur ett kulturhistoriskt perspektiv, bevaras, förvaltas och återbrukas så att inte viktiga värden går förlorade.

Artikel 12 – Infrastruktur för hållbar mobilitet

Länsstyrelsen ser positivt på förslaget att ett minimiantal laddplatser blir ett krav vid större renoveringar, liksom förslaget att göra det obligatoriskt med ett visst antal cykelparkeringar i anslutning till byggnader.

Artikel 15 – Ekonomiska incitament och marknadsbarriärer

Enligt förslaget ska medlemsstaterna tillhandahålla ekonomiskt stöd och vidta andra åtgärder som bidrar till att stimulera investeringar i renoveringar som bidrar till nollutsläpp inom byggnadsbeståndet till år 2050. Länsstyrelsen vill trycka på vikten av att ekonomiska stöd, exempelvis i form av EU-stöd och statliga bidrag, utformas på ett sådant vis att de på ett relativt enkelt sätt kan komma fastighetsägare och andra sökande till del.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Helena Jonsson med enhetschef Hanna Ekner som föredragande. I den slutliga handläggningen har också länsråd Johan Löwenadler Davidsson, avdelningschef Emma Willaredt och klimat- och energiutredare Henrik Dinkel medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Så här hanterar Länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa finns på
www.lansstyrelsen.se/dataskydd.